

Διαγλωσσική Επικοινωνία

Ενότητα 3 : Μετάφραση και νοηματική, πραγματολογική
προσβασιμότητα στο πρωτότυπο

Ελένη Κασάπη

Τμήμα Ιταλικής Γλώσσας & Φιλολογίας

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Περιεχόμενα ενότητας

1. Κατανόηση κειμένου και πρωτότυπο.
2. Κείμενο – παράδειγμα.
3. Άσκηση για τη γνωριμία με τον παράγοντα «συμμορφία».
4. Μεταφραστικές δυσκολίες αρχάριων γλωσσομαθών.
5. Παράλληλα κείμενα.
6. Διαγλωσσικές εντάσεις στα δύο κείμενα.
7. Άγνωστες λέξεις φοιτητών.
8. Βιβλιογραφία ενότητας.

1. Κατανόηση κειμένου και πρωτότυπο

Γιατί διαβάζουμε για να κατανοήσουμε ένα κείμενο;

Χωρίς καλή γνώση ιταλικών πώς θα διαχειριστούμε την κατανόηση του κειμένου;

2. Κείμενο - παράδειγμα

Κείμενο ιστορίας από σχολικό εγχειρίδιο του ιταλικού λυκείου.

Δεν είναι πολύ ειδικό ούτε πολύ εύκολο.

- Χρήση κειμένων ως πηγή και βιβλιογραφία:
  - Μας ενδιαφέρει η αποκωδικοποίηση των ρωμαϊκών αριθμών οι οποίοι εντοπίζονται σε κεφάλαια βιβλίων και σημειώσεις τέλους.
  - Τα σημειωτικά συστήματα που διατρέχουν κάθε σελίδα είναι οι υποκεφαλίδες και τα υποκεφάλαια.

3. Άσκηση για τη γνωριμία με τον παράγοντα «συμμορφία»

Φοιτητές επιπέδου A1/A2.

➤ Βρίσκουμε σύμμορφα από όποια άλλη γλώσσα γνωρίζουμε.

Εξωγλωσσικές πληροφορίες:

- 1814, 1815: ιστορικό πλαίσιο και πραγματικός κόσμος.
- Βιβλίο Γ' Λυκείου στην Ιταλία: Βιέννη 1814, 1815.

4. Μεταφραστικές δυσκολίες αρχάριων γλωσσομαθών

Η μετάφραση δεν συμβαίνει σε ένα λεπτό.

- Μπορούμε να κάνουμε μια αναζήτηση βάσει των ιστορικών και εγκυκλοπαιδικών στοιχείων του κειμένου.

La caduta: ουσιαστικό ή επίθετο;

- Το συστατικό είναι χρονικός περιορισμός.
- Τι ήταν ο Ναπολέων; - αυτοκράτορας.
- Μέσα από γνώριμους δρόμους ταξιδεύουμε προς κάθε μεταφραστικό αποτέλεσμα.
- Η γνώση των μεταφραστικών μας ορίων είναι το σημαντικότερό μας εφόδιο.
- Τα μεταφραστικά μας όρια πρέπει να τα γνωρίζουμε για να μπορούμε να διαχειριστούμε προβλήματα και δυσκολίες.

5. Παράλληλα κείμενα

Κάνουμε αναζήτηση στη Βικιπαίδεια. Τοποθετούμε τα δύο κείμενα σε δίστηλο πίνακα.

- Τα παράλληλα κείμενα μειώνουν τις διαγλωσσικές εντάσεις στη μετάφραση.
- Τα παράλληλα κείμενα μας βοηθούν να ξεπεράσουμε τα κενά των έντυπων λεξικών.
- Τα έντυπα λεξικά σε μπορούν να είναι ανοικτά συστήματα πληροφοριών, τέτοια είναι: τα διαδικτυακά κείμενα, οι θησαυροί, τα σώματα κειμένων, τα ανοικτά δυναμικά ηλεκτρονικά λεξικά.

6. Διαγλωσσικές εντάσεις στα δύο κείμενα 1/4

- Αγγλικό κείμενο: συνδιάσκεψη πρεσβευτών.
- Ιταλικό κείμενο: συνδιάσκεψη στην ομώνυμη πόλη.
- Πρέπει να δούμε το ιστορικό πλαίσιο ώστε να καταλάβουμε τις μετατοπίσεις των επικέντρων των δύο κειμένων.
- Ύπαρξη μεταφραστικής έντασης.
- Αγγλικό κείμενο: Πρόεδρος της διάσκεψης.
- Ιταλικό κείμενο: χωρίς ομοιότητα με το αγγλικό.

6. Διαγλωσσικές εντάσεις στα δύο κείμενα 2/4

- Διάρκεια διάσκεψης: Για να κατανοήσουμε τις διαφορές στο χρονικό πλαίσιο που περιγράφουν ως διάρκεια τα δύο κείμενα πρέπει να στραφούμε στον πραγματικό κόσμο.
- Ορθογραφία και ονοματολογία μηνών στην ιταλική γλώσσα.
- Στόχοι διαφορετικά διατυπωμένοι στα δύο κείμενα – διαφορές στο ιστορικό πλαίσιο.

6. Διαγλωσσικές εντάσεις στα δύο κείμενα 3/4

- ✓ Η μεταφραστική ένταση στα δύο κείμενα είναι πολιτισμικού τύπου.
- ✓ Ο μεταφραστής για να μπορέσει να διαχειριστεί τις μεταφραστικές εντάσεις δεν πρέπει να ξεχάσει ούτε τον κόσμο του πρωτοτύπου ούτε τον κόσμο της μετάφρασης.
- ✓ Σήμερα, ο εξωγλωσσικός κόσμος καταγράφεται στα μεταδεδομένα των σωμάτων κειμένων.

6. Διαγλωσσικές εντάσεις στα δύο κείμενα 4/4

- Αγγλικό κείμενο: Ναπολεόντειοι πόλεμοι – με κεφαλαία γράμματα.
- Ιταλικό κείμενο: χωρίς χρήση κεφαλαίων γραμμάτων.
- ✓ Πρέπει να μάθουμε να αξιοποιούμε τον σημειωτικό κόσμο των κειμένων.

7. Άγνωστες λέξεις φοιτητών

caduta – principe – impero – napoleonico

- Τα ηλεκτρονικά λεξικά μας βοηθούν και με την προφορά των άγνωστων λέξεων.
- ✓ Πρέπει να μπορούμε να κατανοήσουμε ένα κείμενο μέσα από τις πραγματικές και πραγματολογικές γνώσεις που έχουμε για το θέμα του κειμένου από την ελληνική γλώσσα.

8. Βιβλιογραφία ενότητας

- i. https://en.wikipedia.org/wiki/Congress_of_Vienna
- ii. https://it.wikipedia.org/wiki/Congresso_di_Vienna

Λήμματα άγνωστων λέξεων:

- iii. <http://www.dizionario-italiano.it/definizione-lemma.php?definizione=impero&lemma=I0298800>
- iv. <http://www.dizionario-italiano.it/definizione-lemma.php?definizione=caduta&lemma=C004B400>
- v. <http://www.dizionario-italiano.it/definizione-lemma.php?definizione=principe&lemma=P0CE7800>

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Κασάπη Ελένη.
«Διαγλωσσική επικοινωνία. Μετάφραση και νοηματική, πραγματολογική
προσβασιμότητα στο πρωτότυπο». Έκδοση: 1.0. Θεσσαλονίκη 2014.

Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση:

<http://eclass.auth.gr/courses/OCRS236/>

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά - Παρόμοια Διανομή [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

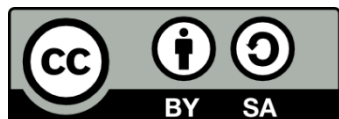
[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Τέλος Ενότητας

Επεξεργασία: Ρουμανλή Ελένη
Θεσσαλονίκη, Εαρινό εξάμηνο 2013-2014

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Σημειώματα

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

